

AA+AA 2017 (ACCIONS ARTÍSTIQUES A ARBAR)

EL RETROBAMENT

CRÈDITS

EDITA: ARBAR (Associació per a la Recerca Biocultural i Artística de Rodes)

TEXTOS ARBAR: Marta Pol Rigau

COMUNICACIÓ: Roser Asparó

Aquesta publicació és editada amb motiu del CICLE D'ACCIONS AA+AA 2017

EL RETROBAMENT

Accions a l'entorn de la Vall de Santa Creu

30 de juliol de 2017

ARBAR. Centre d'Art i Cultura.

La Vall de Santa Creu, El Port de la Selva.

ISBN:

EDICIÓ DIGITAL.

SETEMBRE 2020

COL·LECCIÓ: CICLES ACCIONS ARBAR, N°3

© del text: dels autors

© de les fotografies: ARBAR

© d'aquesta edició: ARBAR

L'ús dels continguts d'aquesta publicació està subjecte a una llicència de Reconeixement -No Comercial- Sense obra derivada (by-nc-nd) de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que no sigui per a usos lucratius i no es modifiqui el contingut de la publicació. Queden exclosos d'aquesta llicència els continguts els drets dels quals estan reservats mitjançant el símbol © i que només es podran utilitzar d'acord amb els termes establerts a la legislació corresponent.

Per a més informació: www.ar

El cicle ha estat realitzat amb l

l'Ajuntament del Port de la Selva, l'Associació de

Veïns de Sant Marçal de la Vall de Santa Creu i

Bòlit Centre d'Art Contemporani de Girona.

ARBAR

ARBAR

Centre de Producció, Difusió i Exhibició d'Art d'Acció/ Propostes performatives a l'entorn rural en desús

ARBAR (Associació per a la Recerca Biocultural i Artística de Rodes) és una iniciativa fundada el 2012 que, com a centre de producció d'art contemporani, enfoca la seva labor en establir unes condicions de producció adequades que possibilitin als/les artistes desenvolupar propostes de caràcter efímer al llarg de tot l'any en el paratge rústic de la serra de Rodes i/o a l'entorn rural en desús de la Vall de Santa Creu, el Port de la Selva.

L'ideari ARBAR és esdevenir una incubadora d'idees que possibiliti als/les artistes desenvolupar projectes que manipulin el mínim l'entorn i que posin l'èmfasi en l'aspecte essencial i simbòlic de la Vall de Santa Creu. Per, d'aquesta manera, contribuir a redefinir i reactivar aquesta àrea geogràfica com un *specific-site* per a la cultura contemporània a partir de la doble naturalesa de l'art d'acció. D'una banda, es desenvolupen treballs efímers en directe i a temps real, en els quals l'acció s'integra amb la dinàmica de l'entorn. De l'altra, es fomenten propostes en les quals l'acció és el germen d'un procés de treball performatiu a llarg termini com intervencions i/o filmacions, fruit de les connexions establertes per cada artista entre l'exploració vivencial de l'entorn i la seva línia de treball. Els resultats d'aquesta recerca es mostren, tant a les diferents sales de l'interior del Centre ARBAR com als espais exteriors del Centre.

Per tant, el que es proposa ARBAR és potenciar l'art com a eina de diàleg intersubjectiu, promoure la descentralització polític-cultural i impulsar nous discursos de cooperació i comprensió d'escenaris artístics inèdits, per a contribuir a redefinir un nou mapa conceptual en l'art contemporani i generar una nova noció del paisatge: el pas de la cultura agrícola a la cultura artística.

Però molt especialment, fomentar als/les artistes un ideari crític de com dinamitzar aquesta àrea geogràfica en els temps contemporanis, centrant el seu interès a assenyalar la urgència de fer un gir de pensament, és a dir, propiciar una reflexió estètica sobre la necessitat del canvi de la posició antropocèntrica per l'ecocèntrica.

AA+AA (ACCIONS ARTÍSTIQUES A ARBAR)

El cicle d'accions AA+AA vol ser una plataforma de reflexió dedicada a les pràctiques contemporànies que contribueixen a aprofundir i ampliar la idea de performativitat, per investigar la doble naturalesa, el treball presencial de l'artista -amb o sense intraacció amb el públic- i la documentació, ja que el resultat del projecte serà documentat en fotografies i vídeos que es projectaran al centre ARBAR fins a finals d'agost.

El diumenge 30 de juliol de 2017 es va portar a terme la primera trobada d'accions/performances/intervencions/interaccions i/o experiències performatives al voltant de la vall, dins del cicle **AA+AA (ACCIONS ARTÍSTIQUES A ARBAR)**.

L'orientació temàtica que es va donar era fer una *mirada ecopoètica de l'entorn i el temps*. La paraula eco, com el seu nom indica, fa referència al ressò, a allò que ha passat i que s'escolta temps després. Aquesta era la intenció d'aquest encontre, posant tot l'èmfasi en la vitalitat que aporta la diversitat de posicions i enfocaments, ja sigui des de la crítica, l'humor o la quotidianitat de la vida. Per aquest motiu, es va invitar artistes amb perfils i trajectòries diferents que en dos períodes de temps han mantingut una estreta relació amb les activitats artístiques vinculades a la Vall de Santa Creu, en una primera etapa, la sala d'art de la Catedral del Vi i, en una segona i més recent, ARBAR (Accions per la Recerca Biocultural i Artística de Rodes). Així doncs, hi han participat artistes que, d'una banda, integren aspectes performatius en els processos de treball més proper al camp pictòric i/o escultòric i, de l'altra, artistes que circumscriuen les seves línies de recerca dins dels paràmetres de l'art d'acció. La presència i la

condició temporal eren, tanmateix, essencials per desenvolupar aquest tipus de treballs, com una forma d'establir uns punts de reflexió sobre com trobar mecanismes que permetin fomentar unes relacions amicals -artístiques i socials- a través de l'art contemporani.

ELS LENGUATGES I LES GRAMÀTIQUES DE L'ART ACTUAL.

En aquest primer cicle es va seguir un protocol d'actuació en la línia dels que habitualment s'utilitzen per presentar aquests treballs, però la pregunta és, es pot comissariar la llibertat de manifestació artística? Si la intenció dels artistes és fonamentar el seu treball establint un debat sobre la realitat que els toca viure, com es gestiona això? La pregunta seria, l'art només s'ha de moure dins dels paràmetres del formalisme estètic? O endinsar-se en l'essencial? O bé intentar desestabilitzar les maneres habituals de pensar sobre l'art, la interacció social i les percepcions que cadascú té de si mateix i de l'altre?

LA FRAGILITAT I RESISTÈNCIA DE L'INDIVIDU DAVANT DE L'ASSETJAMENT POLITICOECONÒMIC

Aquest seria el fil conductor de l'acció *l'Home del sac* de **Pep Camps**. L'artista amb la careta de la mort feta amb colors brillants, com si fos un xamà, va fer la lectura de cartes i factures enviades per empreses bancàries, de comunicacions, energètiques... Va demanar que es cronometrés la seva intervenció en quatre minuts ja que, degut a que el tema de l'acció era l'especulació econòmica, s'havia d'imposar un límit de temps per dur-la a terme perquè si no es podia allargar fins a l'infinit. En aquesta acció posava en evidència el llenguatge maquiavèlic que aquestes institucions mercantils empren per comunicar-se amb els seus clients. Per destacar com, darrera d'un llenguatge amical i diplomàtic, van venent els seus productes a la gent, sovint sense escrúpols.

ACCIONS FOMENTADES EN PROCESSOS D'OBSERVACIÓ DE L'ENTORN

Marta Darder va fer dues intervencions sota el títol *Sàmars discosles*, una al plàtan de la plaça de la catedral i una altra al plàtan de la font. L'eix conductor era el mateix, la instal·lació de fils vermells llançats amb pedres per fer-los penjar de manera pendular de les branques dels arbres, al final hi lligava una fulla de sàmara, una tavella o una pedra, de manera que el vent i l'impacte de les persones al desplaçar-se les anessin movent fins a trobar el seu propi ritme. Aquests fils eren com presències perdudes en el temps i recordades d'una manera poètica, o dit d'una altra forma, sentiments cosificats en objectes que com a discosles, continuen existint i dinamitzant a partir del moviment.

L'octògon d'**Ignasi Esteve** va consistir en fer una dissertació del component simbòlic dels nombres, des de l'u fins al set, explicant els possibles significats que tenen cadascun d'ells dins d'un llenguatge simbòlic. Posant més èmfasi en el nombre vuit, atès que aquest nombre significa el començament, la regeneració, el nombre de la justícia i de l'equitat... per parlar de la transició a una nova realitat. Així, a partir d'una peça de ceràmica octogonal va reproduir amb colors propis de l'artista un mosaic present a la casa de can Gustà de Bàscara i a la de can Gorgot de la Vall.

Toni Giró, com a escultor, està interessat pels volums i la seva transformació. L'acció *Estranyament* va consistir en observar, buscar i trobar formes emblemàtiques de la font. És a dir, emprar l'estranyament com una estratègia visual i sensible per donar noves lectures a aquelles formes que per ser tan quotidianes casi ni es miren. Per aquest motiu va escollir reproduir amb planxa metàl·lica negra *Black foil*¹¹ la cara de lleó per la qual antigament sortia l'aigua de la deu natural, per això va cobrir el rostre del lleó amb *Black foil*, després, va col·locar la màscara del lleó al tronc del plataner. Per donar forma al cos del lleó va cobrir amb aquest material part de la base de l'arbre, per simular les urpes de l'animal creant una mena d'esfinx. Amb aquesta acció Toni Giró va fer reviure amb aquestes formes una mena de narrativa històrica silenciada pel costum i el desús.

---

¹¹Material utilitzat per la il·luminació en el teatre

Narcís Gironell i Clara Oliveras són artistes visuals que treballen en projectes diferents, però per aquest ocasió van presentar un treball conjunt, *De la trinxera a l'hort*, per tractar un tema familiar a partir d'un objecte, la pala. La història de la pala va ser articulada a través de la redacció feta pel fill, Jan Gironell, i llegida per Clara Oliveras, on explicava les vicissituds de la família paterna durant la Guerra civil. Tot el discurs tenia un fort enfocament vers la necessitat de la supervivència, l'estraperlo i els pensaments ideològics. La pala era la que van utilitzar els avantpassats per amagar productes prohibits o d'estraperlo, per menjar o per guanyar algunes pessetes. La pala era per a la família un símbol de la necessitat i de resistència, i en aquesta ocasió havia de servir per plantar una nova realitat, una alzina recollida de la Garrotxa. Tot i que l'alzina no es va arribar a plantar per motius mediambientals va ser important com a acte simbòlic.

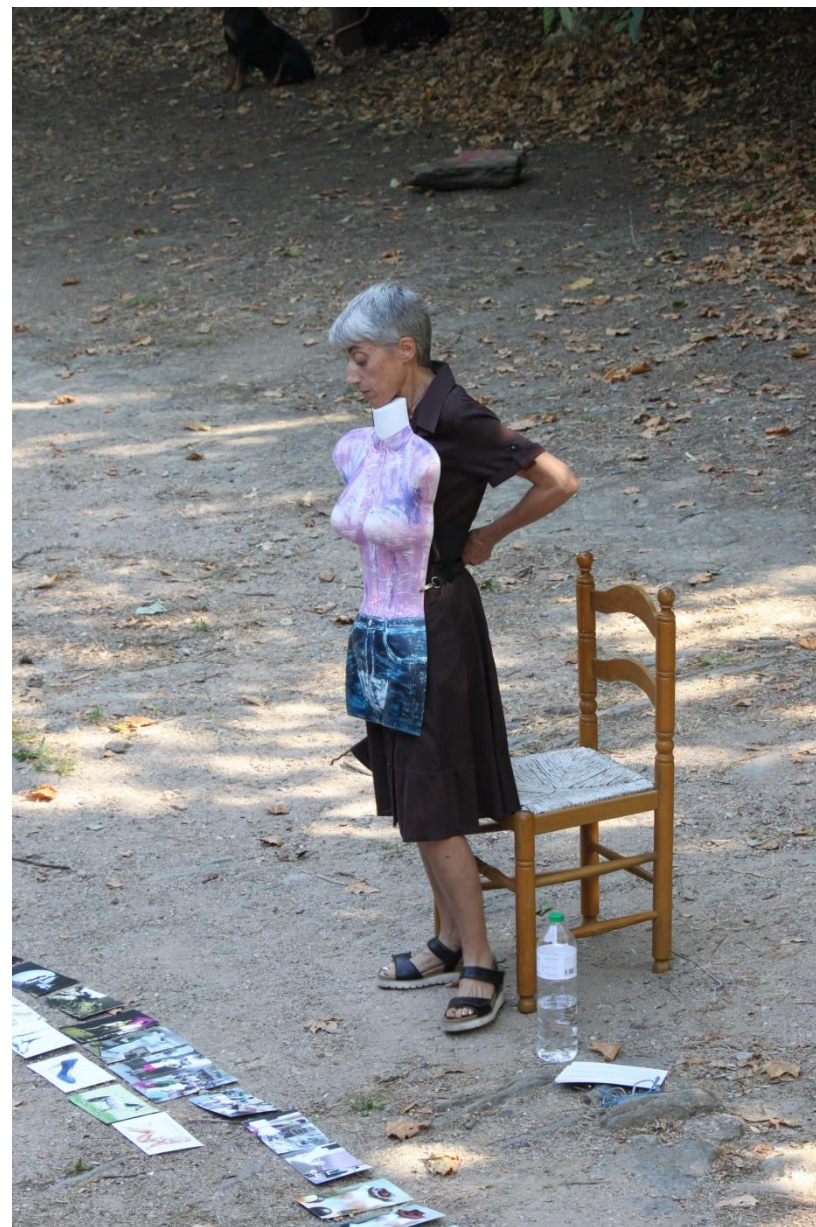
COS DE L'ARTISTA COM A SUPORT POÈTIC D'EXPRESSIONI ARTÍSTICA

Maria Cosmes a l'acció *Arvenses y ruderales*, no només va parlar de les *arvenses* com la vegetació o males herbes que neixen i creixen en els camps de cultiu o dels *ruderales* que es troben en els llocs més transitats per les persones i animals, sinó que va posar de manifest, a través de l'analogia de les plantes marginals, la fragilitat i vulnerabilitat del cos físic, els estats mentals i espirituals del subjecte, així com de les relacions socials.

Cosmes, mentre anava explicant el procés sobre com va sorgir la seva relació amb aquestes plantes marginals que trobava en les zones limítrofes entre la gran ciutat i els seus descampats, anava il·lustrant l'acció amb diferents imatges d'aquestes caminades diàries necessàries per mantenir el seu cos actiu.

En paral·lel, mentre anava relatant el procés, es va col·locar un bust que encarcarava el seu cos per parlar no només dels canvis corporals que darrerament havia sentit, tant a nivell físic com social, sinó dels patrons-valors respecte del tipus de cos imposat per la societat. Idea que quedava reflectida amb el tractament pictòric que fa en el bust, on la part exterior estava pintada amb una camisa cenyida blanca i uns *leggings* texans, com expressió d'un ideal de cos femení. En canvi, a la part interna hi eren

pintades –des de la panxa fins al pit- diferents tipologies d'herbes d'erms, marges i camins, com si fossin les vies respiratòries, les vies sanguínies... vies que oxigenen el cos, malgrat els límits posats per l'objecte, el bust. Però encara hi havia una altra capa de resistència, el vestit que ella portava, el qual amagava les branques d'una arrel, que representava la seva energia vital i que l'artista va utilitzar per connectar amb l'altre, els assistents. Establint un contacte sensitiu i simbòlic, la salutació, com una forma de transformació davant de les mutacions a les que el cos humà - físic i social- està sotmès al llarg de la vida. Així, els motius representats en l'anvers i el revers del bust eren una mostra del pas d'uns processos d'espiritualització manifestats a través de l'art.

Carlos Pina va començar l'acció *L'ordre (no) natural de les coses* de la sèrie "No-body" aclamant les següents sentències "Els pobles es buiden. Estan fent fora a la gent de les seves cases, estan fent fora a la gent de les seves ciutats, estan fent fora a la gent dels seus països, estan fent fora a la gent dels seus mons... morts en vida". Així, en relació amb aquestes premisses de desallotjament, immigració i pèrdua d'identitat, és a dir, sobre l'esvaniment de la naturalitat que se suposa a les coses, va escriure amb un pintallavis vermell la paraula TIME sobre l'escorça del tronc de l'arbre en sentit horitzontal, probablement per no seguir el recorregut ascendent de la saba que alimenta l'arbre. Va utilitzar l'arbre per parlar de la vida, metàfora de l'ordre natural que tothom espera que es desenvolupi en el transcurs del camí vital, però malauradament hi ha situacions imprevisibles que canvien de manera violenta i radical aquest transcórrer. Per parlar, justament d'aquest imponderable, va xafar amb el taló de la bota tres ampolles verdes de vi buides i amb els vidres va dibuixar al terra la paraula OF i, després amb el bisturí va escriure al damunt de la seva panxa THE END. Si les paraules es llegeixin seguint l'ordre de l'acció apareix l'expressió *The end of time o Time of the end*. El missatge d'aquestes paraules es podia llegir des de diversos punts de vista, un seria un final que marca l'inici, i un altre, l'inici del final d'un llarg procés de dolor i resistència, resistència a la manipulació política.

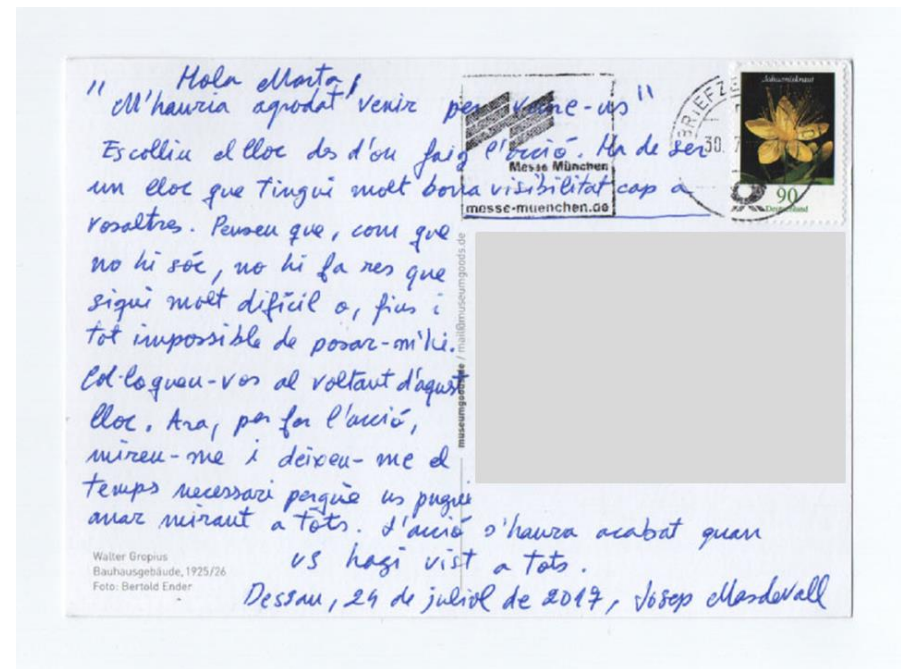

LA COMUNICACIÓ ÉS L'ELEMENT ESSENCIAL PER DESENCADENAR UNA RELACIÓ ENTRE L'ARTISTA I ELS ASSISTENTS

Els treballs d'art d'acció de **Josep Masdevall** s'estructuren, d'una manera o altra, amb la vida quotidiana i/o la seva situació personal, la qual cosa sovint fa que el límit entre una realitat i l'altra sigui indiscernible. A l'acció *Intentaré ser-hi* plantejava un treball en procés que va començar unes setmanes abans de la seva execució. Abans de marxar a la Documenta de Kassel va escriure un correu electrònic dient que no podria venir físicament a la trobada però que d'alguna manera hi seria present. La setmana abans va enviar un correu on deia: "... ja som a Alemanya i no tinc la teva adreça postal per enviar-te l'acció. Me la podries escriure?". Se li va remetre l'adreça postal, a la que suposadament havia d'enviar una carta amb les indicacions de com s'havia de realitzar l'acció en el cas que l'artista no hagués arribat. Durant aquests set dies, no es va rebre cap indicació del que s'havia de fer, només es van rebre unes trucades perdudes en el mòbil però, atesa la mala cobertura, mai es va arribar a establir comunicació. Fins que al final es va rebre un whatsapp dient que el número misteriós era ell, que estaven tornant de Kassel i que vindria ell personalment a realitzar l'acció. Aquesta nova situació va canviar radicalment el primer plantejament, l'artista era allà i havia de fer la seva acció. explicar públicament el seu plantejament i va demanar als assistents que no el deixessin avançar ... perquè d'aquesta era una forma de no ser-hi! Després d'una setmana es va rebre la postal amb les instruccions que va llegir en directe.

L'acció participativa de **Ramon Guimaraes** *Synchronization*, seguia la metodologia de treball que es fonamenta en la recerca constant d'estratègies sobre com involucrar, de manera esperada i /o inesperada, l'audiència congregada en un espai i en un temps acordat, ja sigui de manera grupal i/o individual, per convertir-los en els seus col·laboradors. Segons Ramon Guimaraes "*Synchronization* parla de la percepció del temps, el qual no depèn només de la posició de l'observador sinó també del seu ego, de les seves capacitats perceptives, dels aspectes emocionals, físics i psicològics, els quals condicionen el punt de vista, la qualitat perceptiva i el record. Atès que la memòria no només condiciona l'ordenació dels esdeveniments en el temps sinó que també pot decidir oblidar algunes percepcions per recordar-ne d'altres. Dins d'aquests paràmetres, Ramon Guimaraes va realitzar una acció participativa en què va disposar dins d'un gran cercle els assistents i, després d'haver-los ordenat per parelles, a cadascuna se li donava un sobre amb unes instruccions que havien de realitzar en un temps concret. El temps en què el performer girava sobre si mateix fins arribar a donar seixanta voltes i, finalment, queia. En aquest moment acabava l'acció.

Com que cada participant estava centrat en fer la seva part, no podia estar pendent del que feien els altres, per tant, tenia una visió parcial del que s'estava desenvolupant dins del conjunt. Així, *Synchronization* té una ferma voluntat distorsionadora per tal que cada observador visqui, vegi i recordi una performance diferent. El registre de *Synchronization* serà la base per l'edició d'un vídeo on recollirà les mirades parcials dels participants que havia de gravar la seva parella per intentar aconseguir de

Instruccions pel desenvolupament de l'acció

- 1.- Quan el performer exclami *synchronization*. Tanca els ulls. No els obris fins que el performer deixi de comptar.
- 2.- Quan el performer exclami *synchronization*. Deixa de parpellejar. No tornis a fer-ho fins que el performer deixi de comptar.
- 3.- Quan el performer exclami *synchronization*. Inspira profund i comença a exhalar molt poc a poc. No deixis de fer-ho fins que el performer deixi de comptar.
- 4.- Quan el performer exclami *synchronization*. Col·loca el grapat de sorra a les teves mans i el vas deixant-la anar la sorra molt a poc a poc fins que el performer deixi de comptar.
- 5.- Quan el performer exclami *synchronization* Sosté un espelma, prepara l'encenedor i encén-la. No l'apaguis fins que el performer deixi de comptar.
- 6.- Quan el performer exclami *synchronization*. Sosté la barra d'encens, prepara l'encenedor i encén-la. No l'apaguis fins que el performer deixi de comptar. (Codina)
- 7.- Quan el performer exclami *synchronization*. Gira't i comença a caminar en sentit contrari.
- 8.- Quan el performer exclami *synchronization*. Tapa't les orelles amb els dits. No te'ls destapis fins que el performer deixi de comptar.
- 9.- Quan el performer exclami *synchronization*. Col·loca el filtre del globus en els teus llavis i quan el performer exclami *synchronization*, comença a inflar-lo. No paris fins que el performer deixi de comptar.
- 10.- Quan el performer exclami *synchronization* Prepara el teu mòbil a l'opció vídeo, posat davant d'un dels teus companys i quan el performer exclami *synchronization* prem el rec i enregistra el que aquest faci fins que el performer deixi de comptar.

Es va acabar l'encontre amb l'acció-intervenció d'**Ester Baulida Brindis**. Aquesta peça d'Ester Baulida és un treball en procés que es va iniciar el 2015, concretament amb la intervenció que va fer a Sant Pere Pescador per donar la benvinguda als caminants que participaven en el "El Gran Tour", com que no va ser així, el 2016 ARBAR va ser un punt dins del camí del "Gran Tour" i Ester Baulida, per rebre'ls, els va preparar una gran estora amb branques de xiprer perquè poguessin descansar els peus fatigats pel llarg camí. L'estora, però, no només va servir per rebre'ls sinó que també va ser el lloc del convit, una mena de taula per fer el ressopó. En acabar, després de desmuntar l'estora, va pensar com podria recuperar tota l'energia que s'hi havia acumulat i va decidir fer-ne un extracte agafant una petita part de cada una de les branques, destil·lant-la i fent-ne un licor. I va ser justament aquest licor el que va servir als participants a l'AA+AA per brindar per l'amistat i la bona convivència.

TEXTO EN CASTELLANO

AA + AA (ACCIONES ARTÍSTICAS EN ARBAR)

El ciclo de acciones AA + AA quiere ser una plataforma de reflexión dedicada a las prácticas contemporáneas que contribuyen a profundizar y ampliar la idea de performatividad, para investigar la doble naturaleza, el trabajo presencial del artista -con o sin intra-acción con el público- y la documentación.

El domingo 30 de julio de 2017 se llevó a cabo el primer encuentro de acciones / performances / intervenciones / interacciones y / o experiencias interactivas en los alrededores del valle, dentro del ciclo AA + AA (ACCIONES ARTÍSTICAS EN ARBAR).

La orientación temática que se dio era hacer una mirada ecopoética del entorno y el tiempo. La palabra eco, como su nombre indica, hace referencia al eco, a lo que ha pasado y que se escucha tiempo después. Esta era la intención de este encuentro, poner el énfasis en la vitalidad que aporta la diversidad de posiciones y enfoques, ya sea desde la crítica, el humor o la cotidianidad de la vida. Por este motivo, se invitó a artistas con perfiles y trayectorias diferentes que en dos periodos de tiempo han mantenido una estrecha relación con las actividades artísticas vinculadas a la Vall de Santa Creu, en una primera etapa, la sala de arte de la Catedral del vi y, en una segunda y más reciente, ARBAR (Acciones para la Investigación biocultural y Artística de Rodas). Así pues, han participado artistas que, por una parte, integran aspectos performativos en los procesos de trabajo más cercanos al campo pictórico y / o escultórico y, por otro, artistas que circunscriben sus líneas de investigación dentro de los parámetros del arte de acción. La presencia y la condición temporal fueron, sin embargo, esenciales para desarrollar este tipo de trabajos,

como una forma de establecer unos puntos de reflexión sobre cómo encontrar mecanismos que permitan fomentar unas relaciones amistosas -obras de arte y sociales- a través del arte contemporáneo .

LENGUAJES Y LAS GRAMÁTICAS DEL ARTE ACTUAL.

En este primer ciclo se siguió un protocolo de actuación en la línea de los que habitualmente se utilizan para presentar estos trabajos, pero la pregunta es, ¿se puede comisariar la libertad de manifestación artística? Si la intención de los artistas es fundamentar su trabajo estableciendo un debate sobre la realidad que les toca vivir, ¿cómo se gestiona esto? La pregunta sería ¿el arte sólo debe moverse dentro de los parámetros del formalismo estético? O ¿adentrarse en lo esencial? o ¿intentar desestabilizar las maneras habituales de pensar sobre el arte, la interacción social y las percepciones que cada uno tiene de sí mismo y del otro?

LA FRAGILIDAD Y RESISTENCIA DEL INDIVIDUO ANTE EL ACOSO POLÍTICO-ECONÓMICO

Este sería el hilo conductor de la acción *El hombre del saco* de **Pep Camps**. El artista con la careta de la muerte hecha con colores brillantes, como si fuera un chamán, hizo la lectura de cartas y facturas enviadas por empresas bancarias, de comunicaciones, energéticas... Pidió que se cronometra su intervención en cuatro minutos ya que, debido a que el tema de la acción era la especulación económica, se había de imponer un límite de tiempo para llevarla a cabo porque si no se podía alargar hasta el infinito. En esta acción ponía en evidencia el lenguaje maquiavélico que estas instituciones mercantiles emplean para comunicarse con sus clientes. Para destacar cómo, detrás de un lenguaje amigable y

diplomático, van vendiendo sus productos a la gente, a menudo sin escrúpulos.

ACCIONES FUNDAMENTADAS EN PROCESOS DE OBSERVACIÓN DEL ENTORNO

Marta Darder hizo dos intervenciones bajo el título *Samara díscolas*, una en el plátano de la plaza de la catedral y otra en el plátano de la fuente. El eje conductor era el mismo, la instalación de hilos rojos lanzados con piedras para hacerlos colgar de manera pendular de las ramas de los árboles, al final ataba una hoja de sámara, una vaina o una piedra, por lo que el viento y el impacto de las personas al desplazarse las fueran moviendo hasta encontrar su propio ritmo. Estos hilos eran como presencias perdidas en el tiempo y recordadas de una manera poética, o dicho de otra forma, sentimientos cosificados en objetos que como díscolas, continúan existiendo y dinamizando a partir del movimiento.

El octógono de **Ignasi Esteve** consistió en hacer una disertación del componente simbólico de los números, desde el uno hasta el siete, explicando los posibles significados que tienen cada uno de ellos dentro de un lenguaje simbólico. Puso más énfasis en el número ocho, dado que este número significa el comienzo, la regeneración, el número de la justicia y de la equidad... para hablar de la transición a una nueva realidad. Así, a partir de una pieza de cerámica octogonal reprodujo -con colores propios del artista- un mosaico presente en la casa de Can Gustà de Bàscara y en la de can Gorgot de la Vall.

Toni Giró, como escultor, está interesado por los volúmenes y su transformación. La acción *Extrañamiento* consistió en observar, buscar y encontrar formas emblemáticas de la fuente. Es decir, emplear el

extrañamiento como una estrategia visual y sensible para dar nuevas lecturas a aquellas formas que por ser tan cotidianas casi ni se miran. Por este motivo escogió reproducir con plancha metálica negra *Black foil* la cara de león por la que antiguamente salía el agua del manantial natural, por eso cubrió el rostro del león con *Black foil* y, después, colocó la máscara del león en el tronco del plátano. Para dar forma al cuerpo del león cubrió con este material parte de la base del árbol, para simular las garras del animal creando una especie de esfinge. Con esta acción Toni Giró hizo revivir con estas formas una especie de narrativa histórica silenciada por la costumbre y el desuso.

Narcís Gironell y **Clara Oliveras** son artistas visuales que trabajan en proyectos diferentes, pero para esta ocasión presentaron un trabajo conjunto, *De la trinchera en el huerto*, para tratar un tema familiar a partir de un objeto, la pala. La historia de la pala fue articulada a través de la redacción hecha por el hijo, Jan Gironell, y leída por Clara Olivos, donde explicaba las vicisitudes de la familia paterna durante la Guerra civil. Todo el discurso tenía un fuerte enfoque hacia la necesidad de la supervivencia, el estraperlo y los pensamientos ideológicos. La pala era la que utilizaron los antepasados para esconder productos prohibidos o de estraperlo, para comer o para ganar algunas pesetas. La pala era para la familia un símbolo de la necesidad y de resistencia, y en esta ocasión debía servir para plantar una nueva realidad, una encina recogida de la Garrotxa. Aunque la encina no se llegó a plantar por motivos medioambientales fue importante como acto simbólico.

CUERPO DEL ARTISTA COMO SOPORTE POÉTICO DE EXPRESIÓN ARTÍSTICA

María Cosmes a la acción *Arvenses y ruderales*, no sólo habló de las arvenses como la vegetación o malas hierbas que nacen y crecen en los campos de cultivo o de los ruderales que se encuentran en los lugares más transitados por las personas y animales, sino que puso de manifiesto, a través de la analogía de las plantas marginales, la fragilidad y vulnerabilidad del cuerpo físico, los estados mentales y espirituales del sujeto, así como de las relaciones sociales.

Cosmes, mientras iba explicando el proceso sobre cómo surgió su relación con estas plantas marginales que encontraba en las zonas limítrofes entre la gran ciudad y sus descampados, iba ilustrando la acción con diferentes imágenes de estas caminatas diarias necesarias para mantener su cuerpo activo.

En paralelo, mientras iba relatando el proceso, se colocó un busto que rígido su cuerpo para hablar no sólo de los cambios corporales que últimamente había sentido, tanto a nivel físico como social, sino de los patrones-valores respecto del tipo de cuerpo impuesto por la sociedad. Idea que quedaba reflejada con el tratamiento pictórico que hace en el busto, donde la parte exterior estaba pintada con una camisa ceñida blanca y unos leggings vaqueros, como expresión de un ideal de cuerpo femenino. En cambio, en la parte interna estaban pintadas -desde la barriga hasta el pecho- diferentes tipologías de hierbas de baldíos, márgenes y caminos, como si fueran las vías respiratorias, las vías sanguíneas... vías que oxigenan el cuerpo, a pesar de los límites puestos por el objeto, el busto. Pero aún había otra capa de resistencia, el vestido que ella llevaba, el cual escondía las ramas de una raíz, que representaba su energía vital y que el artista utilizó para conectar con el otro, los asistentes. Estableciendo un contacto sensitivo y simbólico, el saludo,

como una forma de transformación ante las mutaciones a las que el cuerpo humano -físico y social- está sometido a lo largo de la vida. Así, los motivos representados en el anverso y el reverso del busto eran una muestra del paso de unos procesos de espiritualización manifestados a través del arte.

Carlos Pina comenzó la acción *El orden (no) natural de las cosas de la serie No-body* aclamando las siguientes sentencias "Los pueblos se vacían. Están echando a la gente de sus casas, están echando a la gente de sus ciudades, están echando a la gente de sus países, están echando a la gente de sus mundos... Muertos en vida". Así, en relación con estas premisas de desalojo, inmigración y pérdida de identidad, es decir, sobre el desvanecimiento de la naturalidad que se supone a las cosas, escribió con un pintalabios rojo la palabra TIME sobre la corteza del tronco del árbol en sentido horizontal, probablemente por no seguir el recorrido ascendente de la savia que alimenta el árbol. Utilizó el árbol para hablar de la vida, metáfora del orden natural que todo el mundo espera que se desarrolle en el transcurso del camino vital, pero desgraciadamente hay situaciones imprevisibles que cambian de manera violenta y radical este transcurrir. Para hablar, justamente de este imponderable, pisó con el tacón de la bota tres botellas vacías verdes de vino y con los cristales dibujó en el suelo la palabra OF y, luego con el bisturí escribió encima de su barriga THE END. Si las palabras se leen siguiendo el orden de la acción aparece la expresión The end of time o Time of the end. El mensaje de estas palabras se podía leer desde varios puntos de vista, uno sería un final que marca el inicio, y otro, el inicio del final de un largo proceso de dolor y resistencia, de resistencia a la manipulación política.

LA COMUNICACIÓN ES EL ELEMENTO ESENCIAL PARA DESENCADENAR UNA RELACIÓN ENTRE EL ARTISTA Y LOS ASISTENTES

Los trabajos de arte de acción de **Josep Masdevall** se estructuran, de una manera u otra, con la vida cotidiana y/o su situación personal, lo que a menudo hace que el límite entre una realidad y otra sea indiscernible. A la acción *Intentaré estar* planteaba un trabajo en proceso que comenzó unas semanas antes de su ejecución. Antes de marchar a la Documenta de Kassel escribió un correo electrónico diciendo que no podría venir físicamente al encuentro pero que de alguna manera estaría presente. La semana antes envió un correo donde decía: "... ya estamos en Alemania y no tengo tu dirección postal para enviarte la acción. ¿Me la podrías escribir? ". Se le remitió la dirección postal, en la que supuestamente tenía que enviar una carta con las indicaciones de cómo debía realizar la acción en caso de que el artista no hubiera llegado. Durante estos siete días, no se recibió ninguna indicación de lo que se tenía que hacer, sólo se recibieron unas llamadas perdidas en el móvil pero, dada la mala cobertura, nunca se llegó a establecer comunicación. Hasta que al final se recibe whatsapp diciendo que el número misterioso era él, que estaban volviendo de Kassel y que vendría personalmente a realizar la acción. Esta nueva situación cambió radicalmente el primer planteamiento, el artista estaba ahí y tenía que hacer su acción. Explicó públicamente su planteamiento y pidió a los asistentes que no lo dejaran avanzar... porque de esta era una forma de no estar allí! Después de una semana se recibió la postal con las instrucciones.

La acción participativa de **Ramon Guimaraes** *Synchronization*, seguía la metodología de trabajo que se fundamenta en la búsqueda constante de estrategias sobre cómo involucrar, de manera esperada y/o inesperada, la

audiencia congregada en un espacio y en un tiempo acordado, ya sea de manera grupal y/o individual, para convertirlos en sus colaboradores. Según Ramon Guimaraes *Synchronization* "habla de la percepción del tiempo, el cual no depende sólo de la posición del observador sino también de su ego, de sus capacidades perceptivas, los aspectos emocionales, físicos y psicológicos, los cuales condicionan el punto de vista, la calidad perceptiva y el recuerdo. Dado que la memoria no sólo condiciona la ordenación de los acontecimientos en el tiempo sino que también puede decidir olvidar algunas percepciones para recordar otros. Dentro de estos parámetros, Ramon Guimaraes realizó una acción participativa en la que dispuso dentro de un gran círculo los asistentes y, después de haberlos ordenado por parejas, cada una se le daba un sobre con unas instrucciones que debían realizar en un tiempo concreto. El tiempo en que el performer giraba sobre sí mismo hasta llegar a dar sesenta vueltas y, finalmente, caía. En este momento terminaba la acción.

Instrucciones para desarrollar la acción

- 1.- Cuando el performer exclame *synchronization*, cierra tus ojos. No los abras hasta que el performer deje de contar.
- 2.- Cuando el performer exclame *synchronization*, deja de parpadear. No vuelvas a hacerlo hasta que el performer deje de contar.
- 3.- Cuando el performer exclame *synchronization*, inspira profundo y empieza a exhalar muy despacio. No dejes de hacerlo hasta que el performer deje de contar.
- 4.- Coloca el puñado de arena en tus manos y cuando el performer exclame *synchronization* ve soltándola muy despacio hasta que el performer deje de contar.
- 5.- Sostén la vela, prepara el encendedor y cuando el performer exclame *synchronization* enciéndela. No la apagues hasta que el performer deje de contar.

6.- Sostén la barra de incienso, prepara el encendedor y cuando el performer exclame synchronization enciéndela. No la apagues hasta que el performer deje de contar.

7.- Cuando el performer exclame synchronization, date la vuelta y empieza a caminar en ese sentido. No pares hasta que el performer deje de contar.

8.- Cuando el performer exclame synchronization, tápate los oídos con los dedos. No te los destapes hasta que el performer deje de contar.

9.- Coloca la boquilla del globo en tus labios y cuando el performer exclame synchronization, empieza a hincharlo. No pares hasta que el performer deje de contar.

10.- Acércate a la fuente y cuando el performer exclame synchronization, empieza a beber. No pares hasta que el performer deje de contar.

11.- Prepara tu móvil en la opción vídeo, colócate delante de uno de tus compañeros y cuando el performer exclame synchronization pulsa el rec y graba lo que éste haga hasta que el performer deje de contar.

Se terminó encuentro con la acción-intervención de **Ester Baulida Brindis**. Esta pieza de Ester Baulida es un trabajo en proceso que se inició en 2015, concretamente con la intervención que hizo en Sant Pere Pescador para dar la bienvenida a los caminantes que participaban en el "El Gran Tour", como que no fue así, en 2016 ARBAR fue un punto dentro del camino del "gran Tour" y Ester Baulida, para recibirlos, les preparó una gran alfombra con ramas de ciprés para que pudieran descansar los pies fatigados por el largo camino. La alfombra, sin embargo, no sólo sirvió para recibirlos sino que también fue el lugar del convite, una especie de mesa para hacer el resopón. Al terminar, después de desmontar la alfombra, pensó cómo podría recuperar toda la energía que se había acumulado y decidió hacer un extracto cogiendo una pequeña parte de cada una de las ramas, destilando-la y haciendo un licor. Y fue justamente este licor lo que sirvió a los participantes en el AA + AA para brindar por la amistad y la buena convivencia.

CICLE 2017 AA+AA
ACCIONS D'ARTISTES A ARBAR

EL RETROBAMENT

Accions de

Pep Camps *L'home del sac*

Ignasi Esteve *L'octògon*

Toni Giró *Estranyament*

Narcís Gironell – Clara Oliveras *De la trinxera a l'hort*

Maria Cosmes *Arvenses y ruderales*

Carlos Pina *No-body series. s/t*

Josep Masdevall *Intentaré ser-hi*

Ramon Guimaraes *Synchronization*

Marta Darder *Sàmars Díscoles*

Ester Baulida *Brindis*

30 de juliol de 2017

Accions a l'entorn de la Vall de Santa Creu

info@arbar.cat

www.arbar.cat

Arbar on Vimeo

Plaça de la Catedral 6, 17489

La Vall de Santa

El Port de la Selva (Girona)

Amb el suport

Col·laboració

Ajuntament
del Port de la Selva

Associació de veïns
Sant Marçal, de la Vall
de Santa Creu

Bòlit, Centre d'Art
Contemporani de Girona